

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่
เลขที่รับ..... 1341/64
วันที่..... 1 ส.ค. 64
เวลา..... 9.30 น.

ที่ ขย ๑๓๑๘/๒๕๖๘

ที่ว่าการอำเภอเทพสถิต
ถนนสุนทรารายณ์ ขย ๓๖๒๓๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลเทพสถิต นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดชัยภูมิ ด่วนที่สุด ที่ ขย (กปภจ) ๐๐๒๑/ว ๒๘๕

ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิแจ้งว่า ได้เข้าร่วมการประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) เพื่อติดตามสถานการณ์และเตรียมการแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ ผ่านระบบประชุมทางไกล (VDO Conference) เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุมภูแลนคา ชั้น ๓ ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ โดยที่ประชุมดังกล่าวได้กำหนดแนวทางในการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางปฏิบัติร่วมกันของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อำเภอจึงขอแจ้งแนวทางการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ และสรุปประเด็นการประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

เรียน นายก อบต.บ้านไร่

เพื่อโปรดทราบ

แจ้ง.....

เห็นควรพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นางสาววลินดา จังโกฏี)

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

(นายวรวิทย์ นามมหานวล)

นายอำเภอเทพสถิต

(นายศุภกฤษ ฐานเจริญ)

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

(นายไพโรจน์ มาด่วง)

ผู้อำนวยการกองช่าง รักษาการแทน
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่ทำการปกครองอำเภอ

ฝ่ายความมั่นคง

โทร. ๐ ๔๔๘๕ ๗๑๐๕

นายเกรียงศักดิ์ เขตจันทิก

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไร่

ผู้ว่าราชการอำเภอเทพสถิต
รับที่ 1156 / 2568
วันที่ ๒๓ พ.ค. ๒๕๖๘
เวลา ๑๔.๓๑ น.

ที่ ชย (กปภจ) ๐๐๒๑/ว ๒๕๖

กองอำนวยการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ
ถนนบรรณาการ ชย ๓๖๐๐๐

๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘

เรียน นายอำเภอ/ผู้อำนวยการอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สรุปประเด็นการประชุมกองบัญชาการป้องกันฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิได้เข้าร่วมการประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) เพื่อติดตามสถานการณ์และเตรียมการแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ ผ่านระบบประชุมทางไกล (VDO Conference) เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุมภูแลนคา ชั้น ๓ ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ โดยที่ประชุมดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางในการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางปฏิบัติร่วมกันของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ ของจังหวัดชัยภูมิ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอแจ้งแนวทางการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ และสรุปประเด็นการประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) ทราบและถือปฏิบัติ และขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการด้วย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ นาคนิยม)
ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
ผู้อำนวยการจังหวัด

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ
โทร./โทรสาร ๐ ๔๔๘๑ ๓๓๒๕

แนวทางการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘

การประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) เพื่อติดตามสถานการณ์และเตรียมการแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๑ ปภ. อาคาร ๓ ชั้น ๕ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และผ่านระบบประชุมทางไกล (VDO Conference) โดยมีนายพลอากาศ สุวรรณรัฐ องคมนตรี พลเอก ดำรงชัย รัตนสุวรรณ์ องคมนตรี พลเอก ไพบุลย์ คุ่มฉายา องคมนตรี นายจรัสธาดา กรรณสูต องคมนตรี พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ องคมนตรี พลเอก เฉลิมชัย สิทธิสาท องคมนตรี และพลอากาศเอก จอม รุ่งสว่าง องคมนตรี ได้ร่วมติดตามการประชุมดังกล่าว และได้มีคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนได้ให้แนวทางการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ปี ๒๕๖๘ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สรุปดังนี้

๑. ให้ผู้ปฏิบัติงานน้อมนำพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งผ่านคณะองคมนตรี เมื่อปี ๒๕๖๐ ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ทุกหน่วยงานร่วมประชุมเพื่อติดตามสถานการณ์และเตรียมพร้อมป้องกันแก้ไขปัญหาย้ายแล้งปีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยในทุกครั้งที่มีการประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้เชิญคณะองคมนตรี ร่วมการประชุมด้วย อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี พร้อมทั้งนำคำแนะนำ ข้อเสนอแนะของคณะองคมนตรีไปขับเคลื่อนต่อไป

(๒) ให้มีการปรับแผนเผชิญเหตุเป็นประจำ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละบริบทพื้นที่ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน

(๓) สำหรับการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ให้ดำเนินการอย่างรวดเร็ว ทันที โดยให้ประชาชนได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

๒. การบูรณาการและเชื่อมโยงด้านข้อมูล

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะข้อมูลการคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงของหน่วยงานด้านการพยากรณ์ อาทิ กรมอุตุนิยมวิทยา สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เพื่อให้หน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงหน่วยงานในด้านการแก้ไขปัญหาย้ายแล้งได้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการขอรับสนับสนุนงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

๓. การประสานการปฏิบัติ

ให้ทุกหน่วยงานประสานการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแล้ง รวมถึงสาธารณภัยอื่น ๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยคณะองคมนตรีพร้อมสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๔. การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

ให้ทุกหน่วยงานบูรณาการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงให้ดำเนินมาตรการในการป้องกันอย่างต่อเนื่อง อาทิ การสูบน้ำเพื่อเก็บกักไว้ใช้ในฤดูแล้ง ฯลฯ

๕. การแจ้งเตือน

เน้นย้ำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการแจ้งเตือนประชาชนอย่างทันทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนทราบสถานการณ์และแนวทางการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย อาทิ กรณีภัยจากแผ่นดินไหว ฯลฯ

ฝ่ายเลขานุการกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย
ข้อมูล ณ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘

สรุปประเด็น

การประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.)

เพื่อติดตามสถานการณ์และเตรียมการแก้ไขปัญหากล้วยแล้ง ปี ๒๕๖๘

เมื่อวันอังคารที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๔.๐๐ น.

ณ ห้องประชุม ๑ ปภ. อาคาร ๓ ชั้น ๕ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

และผ่านระบบประชุมทางไกล (VDO Conference)

๑. ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

นายอนุทิน ชาญวีรกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ประธานการประชุม ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า รัฐบาลมีความห่วงใยต่อสถานการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความรุนแรงและความถี่มากขึ้น โดยเฉพาะในห้วงฤดูร้อนหลายพื้นที่ของประเทศไทยที่มีพื้นที่เสี่ยงที่อาจจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอสร้างความเสียหายเป็นวงกว้าง ทั้งในภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว รวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานภายใต้กฎหมายและแผนว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยแล้ง ปี ๒๕๖๘ เป็นการล่วงหน้า ดังนี้

(๑) ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานด้านการพยากรณ์ หน่วยงานทางวิชาการ และหน่วยงานบริหารจัดการน้ำ เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามสภาพอากาศ สถานการณ์น้ำ ตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ฤดูร้อน มาอย่างต่อเนื่อง

(๒) ในระดับพื้นที่ ได้กำชับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องการจัดทำแผนเผชิญเหตุภัยแล้งในทุกระดับ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานให้พร้อมช่วยเหลือประชาชน ทั้งในเรื่องน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร พร้อมทั้งให้ใช้กลไก ฝ่ายปกครอง ท้องถิ่นและท้องที่ร่วมกันสอดส่อง ดูแลสร้างการรับรู้ให้ประชาชนทราบถึงสถานการณ์น้ำในพื้นที่ แนวทางการให้ความช่วยเหลือและช่องทางการขอรับความช่วยเหลือของภาครัฐ

(๓) พื้นที่ที่ยังไม่เกิดสถานการณ์ภัยแล้ง ได้กำชับให้ดำเนินการป้องกันไว้ล่วงหน้า อาทิ การสูบน้ำเข้าระบบประปาหมู่บ้าน การเป่าล้างท่อบาดาล การขุดลอกเปิดทางน้ำ คลองส่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำสำรองในพื้นที่ให้เพียงพอ ฯลฯ

(๔) สำหรับพื้นที่ที่เกิดสถานการณ์ภัยแล้ง ได้สั่งให้ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงาน ทั้งฝ่ายพลเรือน หน่วยทหาร ตลอดจนภาคเอกชน เข้าดำเนินการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน อาทิ การแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การสูบน้ำเข้าพื้นที่เกษตรกรรม ฯลฯ กรณีเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายทั้งด้านการเกษตร ประมงและปศุสัตว์ และอยู่ในพื้นที่ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน ได้กำชับให้เร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนในรูปแบบการเยียวยาและบรรเทาความเดือดร้อนให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง ทั้งการให้ความช่วยเหลือที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนต่อไป

๒. ระเบียบวาระที่ ๒ สถานการณ์ แนวโน้ม และการเตรียมการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๒.๑ ภาพรวมสถานการณ์ภัยแล้ง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดย นายภาสกร บุญญลักษม์ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในฐานะผู้อำนวยการกลาง ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับภาพรวมสถานการณ์และการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ดังนี้

(๑) ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๖๓ - ปี ๒๕๖๗) มีพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง โดยมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน ภัยแล้ง ในพื้นที่ ๔๒ จังหวัด ๒๔๘ อำเภอ ๑,๓๐๖ ตำบล ๑๑,๔๓๓ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๙ ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดทั่วประเทศ (๘๐,๕๕๑ หมู่บ้าน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งมากที่สุด โดยมีหมู่บ้านที่มีการประกาศเขตฯ ภัยแล้งรวม ๔,๓๘๓ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๔ ของจำนวนหมู่บ้านที่มีการประกาศเขตฯ รองลงมา คือ ภาคเหนือ จำนวน ๓,๕๐๓ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖๔ ภาคกลาง จำนวน ๑,๗๙๗ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๒ ภาคใต้ จำนวน ๑,๔๑๗ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๙ และภาคตะวันออก จำนวน ๓๓๓ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๑ ตามลำดับ จากการประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๖๓ - ปี ๒๕๖๗) แบ่งเป็น

- พื้นที่เสี่ยงสูงมาก มีประกาศเขตฯ ในหมู่บ้านเดิมซ้ำตั้งแต่ ๕ ครั้งขึ้นไป ในรอบ ๕ ปี จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน ใน ๒ จังหวัด คือ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒

- พื้นที่เสี่ยงสูง มีประกาศเขตฯ ในหมู่บ้านเดิมซ้ำ ๔ ครั้ง ในรอบ ๕ ปี จำนวน ๒๕ หมู่บ้าน ใน ๒ จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๓

- พื้นที่เสี่ยงปานกลาง มีประกาศเขตฯ ในหมู่บ้านเดิมซ้ำ ๓ ครั้ง ในรอบ ๕ ปี จำนวน ๓๕๓ หมู่บ้าน ใน ๖ จังหวัด คือ จังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ อุทัยธานี กาญจนบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๔

- พื้นที่เสี่ยงต่ำ มีประกาศเขตฯ ในหมู่บ้านเดิมซ้ำ ๒ ครั้ง ในรอบ ๕ ปี จำนวน ๑,๓๕๕ หมู่บ้าน ใน ๑๒ จังหวัด คือ จังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี เพชรบูรณ์ ชัยนาท มุกดาหาร ฉะเชิงเทรา จันทบุรี กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๘

- พื้นที่เสี่ยงต่ำมาก มีประกาศเขตฯ ในหมู่บ้านเดิมซ้ำ ๑ ครั้ง ในรอบ ๕ ปี จำนวน ๙,๖๘๗ หมู่บ้าน ใน ๔๒ จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง พะเยา น่าน ตาก สุโขทัย พิจิตร พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี ชัยนาท เพชรบูรณ์ นongคาย บึงกาฬ มุกดาหาร นครพนม สกลนคร ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ศรีสะเกษ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สระบุรี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา และจังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๒

- พื้นที่ที่ไม่มีประวัติการประกาศเขตฯ ภัยแล้ง จำนวน ๖๙,๑๕๘ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๘๑ ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดทั่วประเทศ (๘๐,๕๕๑ หมู่บ้าน)

(๒) สถานการณ์ภัยแล้ง ในปี ๒๕๖๘ ตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ฤดูหนาวในช่วงปลายปี ๒๕๖๗ ถึงปัจจุบัน (ณ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๘) มีพื้นที่ที่ประสบกับปัญหาภัยแล้งและมีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือฯ ไปแล้ว ใน ๓ จังหวัด ๑๑ อำเภอ ๑๖ ตำบล ๙๖ หมู่บ้าน (จังหวัดบุรีรัมย์ นครราชสีมา และจังหวัดกาญจนบุรี) ซึ่งมีทั้งกรณีขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๓) การคาดการณ์สถานการณ์ภัยแล้งในปีนี้ พิจารณาจากปริมาณน้ำต้นทุน ในปี ๒๕๖๘ มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำมากกว่าปีที่ผ่านมา ประกอบกับจะมีพายุฤดูร้อนเกิดขึ้น ทำให้มีฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงตลอดช่วง ช่วยให้มีปริมาณฝนตกในบริเวณประเทศไทยตอนบน โดยคาดว่าในช่วงเดือนเมษายนปี ๒๕๖๘ สถานการณ์ภัยแล้งและอากาศร้อนจะรุนแรงน้อยกว่าในปี ๒๕๖๗

(๔) การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหายักษ์แล้ง ปี ๒๕๖๘

(๔.๑) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้สั่งการให้จังหวัดทุกจังหวัด เตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหายักษ์แล้ง ใน ๖ มาตรการ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ ได้แก่ ๑) การเฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ พร้อมทั้งประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการใช้น้ำในกรณีต่าง ๆ ๒) การจัดเตรียมแผนเผชิญเหตุภัยแล้ง รวมทั้งมีการแบ่งมอบภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานตามแผนเผชิญเหตุภัยแล้งอย่างชัดเจน ๓) การสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กลไกฝ่ายปกครอง ท้องถิ่น และท้องที่ ๔) เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง ให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ/ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น ๕) หากสถานการณ์มีแนวโน้มรุนแรง จะยกระดับการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ อาทิ การให้ความช่วยเหลือประชาชนไม่ให้เกิดความขัดแย้งจากกรณีการแย่งชิงน้ำ หากเครื่องจักรกลสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ไม่เพียงพอ ให้มอบหมายหน่วยงานที่มีศักยภาพเข้าสนับสนุนการปฏิบัติการ และ ๖) ให้รายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงานให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ทราบอย่างต่อเนื่อง

(๔.๒) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้มีการเตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหายักษ์แล้ง มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเตรียมพร้อมทรัพยากรและดำเนินมาตรการในเชิงป้องกันและลดผลกระทบไว้เป็นการล่วงหน้าในทุกด้าน

- ด้านทรัพยากร ได้สั่งการให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ทั้ง ๑๘ แห่งทั่วประเทศ เตรียมพร้อมเจ้าหน้าที่และเครื่องจักรกลสาธารณภัย อาทิ เครื่องสูบน้ำ เครื่องสูบน้ำระยะไกล รถผลิตน้ำดื่ม เครื่องเจาะบ่อบาดาล/บ่อน้ำตื้น รวม ๔๘ รายการ รวม ๒,๑๘๘ หน่วย สนับสนุนการปฏิบัติของจังหวัด โดยตั้งแต่เข้าฤดูแล้งมีผลการดำเนินการต่อเนื่องในหลายพื้นที่ เช่น ดำเนินการสูบน้ำ เต็มเข้าสู่ระบบผลิตประปาของหมู่บ้าน ขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน รวมถึงการบรรทุกน้ำแจกจ่ายในพื้นที่ขาดแคลน

- ด้านงบประมาณ ได้ขอรับการสนับสนุนงบกลาง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการฟื้นฟูบูรณะแหล่งน้ำเดิม การป้องกันและแก้ไขปัญหายักษ์แล้ง โดยให้ความสำคัญกับการกักเก็บน้ำ การจัดหาแหล่งน้ำต้นทุน แหล่งน้ำสำรอง ปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม ปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำและกำจัดวัชพืช การเพิ่มน้ำต้นทุนให้กับประปาหมู่บ้าน และการเป่าล้างบ่อบาดาล รวม ๔๒๗ โครงการ ในพื้นที่ ๒๓ จังหวัด ๗๙ อำเภอ ๑๒๘ ตำบล รวมวงเงิน ๒๐๔,๖๓๖,๗๘๐ บาท

- การดำเนินโครงการมหาดไทยเติมน้ำ เต็มสุข บำบัดทุกข์ คลายแล้ง ปี ๒๕๖๘ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน นับตั้งแต่เริ่มโครงการเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ - ปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๘) ได้ดำเนินการสูบน้ำไปกักเก็บไว้ในแหล่งน้ำ ในพื้นที่ ๑๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ อุทัยธานี ชัยภูมิ มุกดาหาร ขอนแก่น ร้อยเอ็ด อำนาจเจริญ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ปราจีนบุรีราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ กระบี่ นครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง ปริมาณน้ำที่สูบได้ ๗,๖๘๓.๗๙๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ประชาชนได้รับประโยชน์ ๙,๗๖๐ ครัวเรือน และเจาะบ่อน้ำตื้น ในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดปราจีนบุรี รวม ๒๕ บ่อ

๒.๒ กลุ่มการพยากรณ์

๒.๒.๑ กรมอุตุนิยมวิทยา โดย ดร.สุกัญยาณี ยะวิญญาญ อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการคาดการณ์ปริมาณฝนและคาดการณ์สภาวะภัยแล้ง ในปี ๒๕๖๘ ดังนี้

(๑) สถานการณ์ฝน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๘ ถึง ๗ เมษายน ๒๕๖๘ พบว่า เกือบทั่วทุกภาคของประเทศไทย มีปริมาณฝนรวมเฉลี่ยน้อยกว่าค่าปกติ เว้นแต่ภาคตะวันออกและภาคใต้ฝั่งตะวันออก มีปริมาณฝนรวมมากกว่าค่าปกติ โดยปริมาณฝนรวมเฉลี่ยของประเทศไทย ปี ๒๕๖๘ เท่ากับ ๑๑๐.๔ มม. น้อยกว่าค่าปกติ ๑๑.๐ มม. คิดเป็นร้อยละ ๙ ปัจจุบันประเทศไทยคงอยู่ในภาวะลานีญากำลังอ่อน และเริ่มมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะปกติในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ และคาดว่าจะพัฒนาเป็นลานีญากำลังอ่อนอีกครั้งในช่วงกลางปี ส่งผลทำให้ปริมาณฝนในประเทศไทย จะเริ่มเข้าสู่สภาวะใกล้เคียงค่าปกติในช่วงฤดูฝน

(๒) คาคการณ์ปริมาณฝน ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนกันยายน ๒๕๖๘ พบว่า ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยในหลายภูมิภาค โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะคลี่คลายสถานการณ์ภัยแล้งได้ในบางส่วนหรือในบางพื้นที่ในขณะเดียวกันอาจจะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำหลาก น้ำท่วมฉับพลันในพื้นที่ลุ่มต่ำ เช่น จังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร และจังหวัดน่าน สำหรับในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน มีบางพื้นที่โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ที่ฝนยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับประเทศไทยจะมีฝนเพิ่มขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคใต้ต้องเฝ้าระวัง ฝนทั้งช่วง และปริมาณฝนน้อยกว่าค่าปกติต่อเนื่อง

(๓) แนวโน้มความเสี่ยงภัยแล้งปี ๒๕๖๘ จากการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งด้วยดัชนี SPI3 (๓ เดือน) และ SPI6 (๖ เดือน) มีพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ดังนี้ ๑) ความเสี่ยงสูง ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี อุตรดิตถ์ พิจิตร ตาก นครสวรรค์ และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๒) ความเสี่ยงปานกลาง ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน น่าน สุราษฎร์ธานี แพร่ พะเยา อุทัยธานี ชุมพร และจังหวัดระนอง และ ๓) ความเสี่ยงพื้นที่ต่ำ ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี มุกดาหาร กาฬสินธุ์ สกลนคร หนองคาย และจังหวัดบึงกาฬ

๒.๒.๒ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) โดย ดร.รอยบุญ รัชมิเทศ ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและการคาดการณ์สถานการณ์ภัยแล้ง ปี ๒๕๖๘ ดังนี้

(๑) คาคการณ์ปริมาณฝน จากดัชนีสมุทราศตร์ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๘ จะมีความใกล้เคียงกับในช่วงปี ๒๕๔๒ ทำให้คาคการณ์ว่าปริมาณฝนของปี ๒๕๖๘ จะใกล้เคียงกับปี ๒๕๔๒ สำหรับการคาคการณ์ฝนในช่วงต่อไป ๑) เดือนเมษายน ๒๕๖๘ จะมีฝนตกในช่วงฤดูแล้ง และจะเกิดพายุฤดูร้อนกับลูกเห็บตกและจะมีปริมาณฝนมากขึ้นในทุกพื้นที่ในช่วงกลางเดือน ๒) เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ จะเข้าสู่ช่วงฤดูฝนและมีฝนตกมากในพื้นที่ทุกประเทศไทยตอนบน โดยเฉพาะภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร โดยในช่วงเดือนเมษายน และเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ จะมีปริมาณฝนค่อนข้างดี ส่งผลให้สามารถคลี่คลายสถานการณ์จังหวัดที่ได้ประกาศพื้นที่ประสบสถานการณ์ภัยแล้งได้เป็นอย่างดี สำหรับอ่างเก็บน้ำที่มีเกณฑ์ปริมาณน้ำที่ต่ำอยู่ยังคงต้องบริหารจัดการน้ำ เพราะปริมาณฝนที่ตกจะตกบริเวณท้ายอ่างเก็บน้ำ และ ๓) เดือนมิถุนายน - เดือนกันยายน ๒๕๖๘ ปริมาณฝนจะลดน้อยลง

(๒) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จากปริมาณฝนเดือนเมษายน - เดือนกันยายน ปี ๒๕๖๘ จากข้อมูลพื้นที่ภัยแล้งซ้ำซากของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมพัฒนาที่ดิน พบว่า ไม่มีพื้นที่ประสบภัยแล้งเนื่องจากมีปริมาณฝนเพิ่มขึ้น

๒.๓ กลุ่มการบริหารจัดการน้ำ

๒.๓.๑ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดย นายไพฑูรย์ เก่งการช่าง รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับภาพรวมสถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมของประเทศ ดังนี้

(๑) ภาพรวมสถานการณ์น้ำจากแหล่งน้ำทั่วประเทศ มีปริมาณน้ำใช้การ ๔๘,๘๐๗ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๖๑ ซึ่งทุกภาคถือว่าปริมาณน้ำใช้การได้ค่อนข้างดี ยกเว้นภาคกลางที่จะต้องมีการระบายน้ำเพื่อสำรองน้ำในช่วงฤดูฝนในพื้นที่เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ สำหรับการเฝ้าระวังน้ำน้อย แหล่งน้ำขนาดใหญ่ - กลาง จำนวน ๙๓ แห่ง

(๒) สถานการณ์แม่น้ำโขง ในจุดวัดน้ำ ๕ สถานี ตั้งแต่จังหวัดเชียงใหม่ถึงจังหวัดอุบลราชธานี มีปริมาณน้ำปกติ เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

(๓) สถานการณ์น้ำเค็มบริเวณแม่น้ำสายหลัก ๔ สาย ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำบางปะกง มีค่าความเค็มอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานใช้น้ำ เพื่อการอุปโภคและบริโภค

(๔) ในช่วงเดือนเมษายน - เดือนมิถุนายน ๒๕๖๘ ประเทศไทยมีสถานการณ์น้ำน้อยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ส่วนในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายน อาจมีปริมาณน้ำน้อยและต้องมีการเตรียมการเก็บกักน้ำไว้ใช้ในช่วงต่อไป

(๕) การดำเนินการภายใต้มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ช่วงก่อนเข้าสู่ฤดูแล้งเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์น้ำในช่วงฤดูแล้งนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศทั้งในด้านน้ำอุปโภคบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการดำเนินงานตาม ๘ มาตรการ สรุปดังนี้ ๑) คาดการณ์และป้องกันพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ ๒) สร้างความมั่นคงน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรพร้อมปฏิบัติการเติมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ๓) กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และลดการสูญเสียในทุภาคส่วน ๕) เพาะวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ ๖) เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำ ๗) สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ และ ๘) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานและการให้ความช่วยเหลือ

๒.๓.๒ กรมชลประทาน โดย นายพงศธร ศิริอ่อน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิศวกรรมโยธา ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำและการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ ดังนี้

(๑) สถานการณ์น้ำและการบริหารจัดการน้ำทั้งประเทศ ณ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ มีปริมาณน้ำในอ่าง ๔๖,๖๐๕ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๖๑ น้ำใช้การ ๒๓,๖๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๔๓ สำหรับแผนการใช้น้ำฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ มีแผนการใช้น้ำทั่วประเทศ ๒๙,๑๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันมีการจัดสรรน้ำไปแล้ว ๒๕,๘๕๗ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๘๙ และมีแผนการใช้น้ำจนถึงสิ้นฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ อีก ๓,๓๑๓ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๑ และเมื่อสิ้นฤดูแล้ง คงเหลือน้ำใช้การ ประมาณ ๑๙,๓๕๓ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับสนับสนุนกิจกรรมฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ และเพียงพอในช่วงฤดูฝน ปี ๒๕๖๘ แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งทั่วประเทศ ๑๐.๖๕ ล้านไร่ ปัจจุบันได้มีการเพาะปลูกแล้ว ๑๐.๕๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙ เก็บเกี่ยวแล้ว ๔.๗๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๕ และไม่มีพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำ

(๒) ปริมาณน้ำ ๔ เขื่อนหลักกลุ่มน้ำเจ้าพระยา ณ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๘ มีปริมาณน้ำมากกว่าปี ๒๕๖๗ ทั้ง ๔ เขื่อน ได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดน และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

(๓) สถานการณ์และบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำลำตะคอง เป็นอ่างที่มีปริมาณน้ำน้อย มีปริมาณน้ำในอ่าง ๕๕ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๘ เป็นน้ำใช้การได้ ๓๒ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๐ แผนจัดสรรน้ำฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ ของอ่างเก็บน้ำลำตะคอง ๗๓ ล้านลูกบาศก์เมตร จัดสรรน้ำไปแล้ว ๔๔ ล้านลูกบาศก์เมตร คงเหลือ ๒๙ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีแผนการใช้น้ำจนถึงสิ้นฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ อีกเพียง ๙ ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภค และการประปา ช่วงต้นฤดูฝน ๓ เดือน (เดือนพฤษภาคม - เดือนกรกฎาคม)

(๔) การบริหารจัดการน้ำเพื่อรักษานิเวศ (ความเค็ม) ใน ๔ ลำน้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำลพบุรี เจ้าพระยา และบางปะกง อยู่ในสภาพปกติ

(๕) กรมชลประทานได้เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือ ช่วยเหลือในช่วงฤดูแล้งไว้ที่สำนักชลประทานทั่วประเทศ รวม ๕,๓๘๒ หน่วย อาทิ รถบรรทุกน้ำ รถสูบน้ำ เป็นต้น

๒.๔ กลุ่มแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

๒.๔.๑ การประปาส่วนภูมิภาค โดยนายจักรพงษ์ คำจันทร์ ผู้อำนวยการประปาส่วนภูมิภาค ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่ของการประปาส่วนภูมิภาคสาขาเสี่ยง และมาตรการรับมือภัยแล้ง ปี ๒๕๖๘ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำประปาใช้อย่างเพียงพอและทั่วถึง ดังนี้

(๑) การประปาส่วนภูมิภาค ได้คาดการณ์สาขาเสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบในฤดูแล้ง ปี๒๕๖๗/๒๕๖๘ รวม ๓๐ สาขา ในพื้นที่ ๒๕ จังหวัด โดยแบ่งเป็น

- การประปาส่วนภูมิภาคสาขาที่มีความเสี่ยงสูง ๕ สาขา ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ นครสวรรค์ และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คาดการณ์จะมีน้ำใช้จนถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๘

- การประปาส่วนภูมิภาคสาขาที่มีความเสี่ยงปานกลาง ๔ สาขา ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา กระบี่ สุราษฎร์ธานี และจังหวัดเพชรบูรณ์ คาดการณ์จะมีน้ำใช้จนถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๘

- การประปาส่วนภูมิภาคสาขาที่มีความเสี่ยงต่ำ ๒๑ สาขา ๑๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว ประจวบคีรีขันธ์ สุพรรณบุรี ราชบุรี ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ชุมพร ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด เลย อุตรดิตถ์ พะเยา และจังหวัดเพชรบูรณ์ คาดการณ์จะมีน้ำใช้จนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘

(๒) การประปาส่วนภูมิภาค ได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการแก้ไขปัญหาย่อยๆ ประสานกรมชลประทานในการขอรับการสนับสนุนเครื่องจักร รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่ในการขอใช้แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ ประสานงานกับภาคเอกชนเพื่อสูบน้ำเข้าอ่างเก็บน้ำ และการขุดเจาะน้ำบาดาล

(๓) การดำเนินการตาม มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ ดังนี้

- มาตรการที่ ๑ ด้านแหล่งน้ำดิบ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ติดตามสถานการณ์น้ำอย่างใกล้ชิด และวางแผนบริหารจัดการแหล่งน้ำ ให้มีน้ำเพียงพอตลอดฤดูแล้ง การสำรวจแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเตรียมความพร้อมในกรณีเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ รวมถึงการเร่งกักเก็บน้ำในแหล่งน้ำดิบ และเฝ้าระวังคุณภาพแหล่งน้ำดิบที่อาจเกิดการปนเปื้อน

- มาตรการที่ ๒ ด้านการผลิตและจ่ายน้ำ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จัดเตรียมพร้อมตรวจสอบสภาพระบบผลิตน้ำ เครื่องสูบน้ำ กำลังคน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการใช้งานตลอดจนประสานงานกับ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาใกล้เคียง ที่มีศักยภาพในการเพิ่มกำลังผลิต เพื่อช่วยเหลือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขา ที่ขาดแคลนน้ำ การบริหารจัดการควบคุมน้ำสูญเสียในระบบจ่ายน้ำ ทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้แหล่งน้ำร่วมกัน รวมถึงประชาสัมพันธ์การประหยัดน้ำสำรองน้ำ และลดอัตราการผลิตและจ่ายน้ำ

- มาตรการที่ ๓ ด้านการช่วยเหลือประชาชน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จ่ายน้ำประปาโดยไม่คิดมูลค่า โดยให้รถบรรทุกน้ำของส่วนราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถรับน้ำประปาไปแจกจ่าย รวมถึงให้การไฟฟ้า

(๔) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาที่ประสบปัญหาได้นำรถไปบรรทุกน้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคสาขาใกล้เคียง เพื่อแจกจ่ายให้แก่ลูกค้าและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาขาดแคลนน้ำ และรายงานความก้าวหน้าให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารทราบ

๒.๔.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดย นายณฤช ไขษาศิวิไลซ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาย่อยๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี ๒๕๖๘ ดังนี้

(๑) การกิจการแก้ไขปัญหาย่อยๆ ตามอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัย โดยการประสานจังหวัดทุกจังหวัด ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ดังนี้ ๑) จัดตั้งคณะทำงานติดตามสถานการณ์ภัยแล้งในพื้นที่ ๒) ทบพวนและจัดทำแผนเผชิญเหตุภัยแล้ง

ให้เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ ๓) เตรียมความพร้อมกำลังเจ้าหน้าที่และเครื่องจักรเครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน โดยจัดเป็นชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง และ ๔) สร้างการรับรู้ให้กับประชาชน ภาคส่วนต่าง ๆ มีความเข้าใจถึงสถานการณ์น้ำในพื้นที่และมาตรการบริหารจัดการน้ำของภาครัฐ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัด

(๒) ปัจจุบันได้รับรายงานจากพื้นที่ที่เกิดผลกระทบจากภัยแล้งแล้ว ๑๕ จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจ่ายน้ำแล้ว ๓๔,๒๓๘ เที่ยว

(๓) จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ดังนี้

- เงินอุดหนุนสำหรับการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคแก่ประชาชน (ก่อสร้างและปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปาหมู่บ้าน) จำนวน ๓๔๑ โครงการ งบประมาณ ๑,๐๗๑.๑๓๔๘ ล้านบาท

- เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการก่อสร้าง/ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำ จำนวน ๑๗๗ โครงการ งบประมาณ ๓๔๔.๖๘๑๗ ล้านบาท

- เงินอุดหนุนสำหรับปรับปรุงซ่อมแซม สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๕๐ โครงการ งบประมาณ ๑๓๗.๘๘๕๔ ล้านบาท

- เงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการก่อสร้าง/ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน จำนวน ๖๘ โครงการ งบประมาณ ๕๖.๔๘๗๗ ล้านบาท

๒.๔.๓ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยนายปริญญา คุ่มสระพรหม รองอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาปัญหาภัยแล้งและการดำเนินโครงการจัดหาน้ำบาดาลขนาดใหญ่แก้ปัญหาภัยแล้งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

(๑) การเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหภัยแล้ง เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบปัญหาภัยพิบัติ ปัจจุบันได้มีการเตรียมชุดเจาะน้ำบาดาล (บ่อปกติ) ๙๒ ชุด ชุดเจาะน้ำบาดาล (แบบบ่อวง) ๖ ชุด รถผลิตน้ำดื่มสะอาดเคลื่อนที่ ๑๑ ชุด ชุดซ่อมระบบประปาบาดาล และเครื่องสูบน้ำบาดาล ๒๖ ชุด และมีชุดจ่ายน้ำบาดาล ๗๐๐ แห่ง ครอบคลุม ๗๕ จังหวัด

(๒) การเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหภัยแล้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้มีโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จำนวน ๔๗๓ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ๖๘ จังหวัด ได้แก่ ๑) โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน จำนวน ๙๙ แห่ง ๒) โครงการจัดหาแหล่งน้ำบาดาลระยะไกล เพื่อแก้ไขปัญหในพื้นที่แล้งซ้ำซากหรือน้ำเค็ม จำนวน ๓๒ แห่ง และ ๓) โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร จำนวน ๓๔๒ แห่ง คาดว่าจะมีประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือประมาณ ๒๘,๒๗๔ ครัวเรือน มีปริมาณน้ำบาดาลที่นำมาใช้ประโยชน์ จำนวน ๓๔.๒๘ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี พื้นที่ได้รับประโยชน์ ๔๗,๔๘๐ ไร่

(๓) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗ และการกักเก็บน้ำ เพื่อฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ จำนวน ๑๑๘ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ๑๕ จังหวัด ได้แก่ ๑) โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อความมั่นคงระดับชุมชน จำนวน ๗๔ แห่ง ๒) โครงการจัดหาแหล่งน้ำบาดาลระยะไกลเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่แล้งซ้ำซากหรือน้ำเค็ม จำนวน ๑ แห่ง ๓) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำบาดาลเพื่อป้องกัน ปัญหาอุทกภัยและบรรเทาปัญหาภัยแล้ง จำนวน ๓๓ แห่ง และ ๔) โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ พื้นที่ ๖๐ ไร่ จำนวน ๑๐ แห่ง คาดว่าจะมีประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือประมาณ ๑๗,๘๘๑ ครัวเรือน มีปริมาณน้ำบาดาลที่นำมาใช้ประโยชน์ จำนวน ๖.๘๘๑๖ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี

(๔) ดำเนินการโครงการจัดหาบำบัดน้ำขนาดใหญ่ เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อันเนื่องมาจากโครงการพระราชดำริ รวมจำนวน ๔๗ โครงการ ๔๘ แห่ง ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๓๓ แห่ง และอยู่ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง จำนวน ๒ แห่ง และอยู่ระหว่างขอรับจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๑๒ แห่ง โดยประชาชนจะได้รับประโยชน์ จำนวน ๓๑๔,๗๖๒ คน ๙๘,๐๑๔ ครัวเรือน มีปริมาณน้ำที่จะนำมาใช้ประโยชน์ ๓๓.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี

๒.๔.๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยนางสาวภัทราภรณ์ โสเจยยะ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง การคาดการณ์พื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ ด้านการเกษตร และผลการดำเนินงานตามแผน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ปี ๒๕๖๗/๖๘ ดังนี้

(๑) สถานการณ์การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๗/๖๘ ข้อมูล ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศ ๑๔.๙๑ ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าว ๑๓.๓๒ ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก ๑.๕๗ ล้านไร่

(๒) การคาดการณ์พื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านการเกษตร โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้เฝ้าระวังในพื้นที่เพาะปลูก พบว่าขณะนี้ยังไม่พบพื้นที่ที่มีความเสี่ยงขาดแคลนน้ำ แต่คาดการณ์ว่าในระยะอันใกล้นี้将有มีความเสี่ยงขาดแคลนน้ำในพื้นที่ไม้ผล จำนวน ๔ จังหวัด ซึ่งทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

(๓) ผลการดำเนินงานตามแผน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ปี ๒๕๖๗/๖๘ ใน ๓ ด้าน ดังนี้

- ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ อาทิ การสร้างการรับรู้เพื่อการปรับตัวและลดความเสี่ยงจากภัยแล้งที่จะเกิดขึ้น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ทุกช่องทาง การติดตามสถานการณ์น้ำจากกรมชลประทานทั้งในและนอกเขตชลประทาน การเฝ้าระวังพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบจากน้ำเค็มรุกสวน การเพิ่มน้ำต้นทุน การขุดลอกคลอง/อ่างเก็บน้ำ การกำจัดวัชพืช และการเตรียมความพร้อมในกรณีที่ขาดแคลนน้ำ และการปฏิบัติการฝนหลวง

- การเตรียมความพร้อม/เผชิญเหตุ อาทิ การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ พร้อมที่จะเข้าปฏิบัติการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร รวมถึงด้านการอุปโภคบริโภคด้วย และการสำรองอาหารสัตว์ ฝูงยังชีพ รวมถึงหน่วยสัตวแพทย์เคลื่อนที่

- การฟื้นฟูเยียวยา โดยที่ผ่านมามีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ฝนแล้ง รวม ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้ดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรเสร็จสิ้นแล้ว จำนวน ๖,๐๒๘ ราย พื้นที่ ๑๔๑,๙๙๔ ไร่ วงเงิน ๑๙๐.๒๘ ล้านบาท และขณะนี้อยู่ระหว่างกระทรวงการคลังพิจารณาขยายวงเงิน สำหรับเกษตรกร ๑,๐๑๔ ราย พื้นที่ ๕,๙๑๓ ไร่ วงเงิน ๗.๙๒ ล้านบาท

๒.๕ กลุ่มสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

๒.๕.๑ กรมฝนหลวงและการบินเกษตร โดยนายวีระพล สุดสาคร ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคตะวันออก ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับแผนและผลการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อป้องกันและบรรเทาปัญหาภัยแล้ง ปี ๒๕๖๘ ดังนี้

(๑) ปัจจุบันกรมฝนหลวงและการบินเกษตร มีแผนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และการเติมน้ำต้นทุนให้กับเขื่อนกักเก็บน้ำ โดยเริ่มปฏิบัติการฝนหลวง ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ มีอากาศยาน รวมทั้งสิ้น ๓๒ ลำ ประกอบด้วย อากาศยานจากกรมฝนหลวงและการบินเกษตร จำนวน ๒๖ ลำ และได้รับการสนับสนุนจากกองทัพอากาศ จำนวน ๖ ลำ ปัจจุบันมีหน่วยปฏิบัติการ จำนวน ๑๐ หน่วย ประกอบด้วย ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ พิชณุโลก และจังหวัดแพร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุดรธานี ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดกาญจนบุรี

ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดสุราษฎร์ธานี นอกจากนี้ยังมีการตั้งหน่วยปฏิบัติการเพื่อยับยั้งพายุลูกเห็บ จำนวน ๓ หน่วยปฏิบัติการ ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก นครราชสีมา และจังหวัดอุตรธานี

(๒) การปฏิบัติการฝนหลวง การกิจป้องกันและแก้ไขปัญหากภัยแล้งและเติมน้ำต้นทุนให้เขื่อนเก็บกักน้ำ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ - ๖ เมษายน ๒๕๖๘ ปฏิบัติการขึ้นบิน รวมทั้งสิ้น ๓๑ วัน ๒๐๘ เที่ยวบิน รวมประมาณ ๓๐๐ ชั่วโมงบิน มีพื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์ จำนวน ๔๓.๕ ล้านไร่ มีฝนตกในพื้นที่ลุ่มรับน้ำกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ จำนวน ๑๔ แห่ง และอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก รวม ๓๕ แห่ง มีปริมาณน้ำไหลเข้าสะสม ในภาพรวม ๒๗.๑๗ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๕.๒ กระทรวงกลาโหม โดยพลตรี วันเลิศ เอ็มโอชะ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการพลเรือน สำนักนโยบายและแผนกลาโหม ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมทรัพยากร เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ และกำลังพล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหากภัยแล้ง ปี ๒๕๖๘ ดังนี้

(๑) การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการสนับสนุนการแก้ไขปัญหากภัยการขาดแคลนน้ำ ปี ๒๕๖๘ ของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ ๘ มาตรการรองรับฤดูแล้งปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ นั้น ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม โดยกองบัญชาการกองทัพอากาศ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ได้นำขีดความสามารถของกองทัพอากาศในด้านต่าง ๆ สนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าว ดังนี้

- จัดเตรียมกำลังพลและยุทโธปกรณ์ที่สำคัญ อาทิ รถชุดเจาะบ่อบาดาล รถบรรทุกน้ำ รถประปาสนามและผลิตน้ำดื่ม รวมทั้งอากาศยานในการสนับสนุนการฝึกฝนหลวง เตรียมพร้อมช่วยเหลือผู้ประสบภัย และสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การขุดลอกคูคลองและพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการขุดบ่อและพัฒนาบ่อน้ำบาดาล การปลูกป่าต้นน้ำเพื่อฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่เสื่อมโทรม การสร้างฝายชะลอน้ำ การก่อสร้างระบบประปาและระบบผลิตน้ำ รวมทั้งประปาภูเขา การสนับสนุนปฏิบัติการฝนหลวง การจัดรถบรรทุกน้ำแจกจ่ายน้ำดื่มเพื่ออุปโภคบริโภค การจัดเตรียมเรือบรรทุกน้ำเพื่อแจกจ่ายน้ำตามเกาะต่าง ๆ การจัดเตรียมเรือผลักดันน้ำเพื่อแก้ไขปัญหากภัยการรุกตัวของน้ำเค็ม นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนรถประปาสนามเพื่อผลิตและแจกจ่ายน้ำดื่ม รวมทั้งประชาสัมพันธ์ การร่วมรณรงค์ด้านภัยแล้งผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

(๒) ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม พร้อมให้การสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหากภัยแล้ง และการขาดแคลนน้ำอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยแล้ง รวมทั้งเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ระเบียบวาระที่ ๓ การติดตามสถานการณ์และการแก้ไขปัญหากภัยแล้งในพื้นที่

๓.๑ จังหวัดนครราชสีมา โดยนายชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยแล้งและการแก้ไขปัญหากภัยแล้งในพื้นที่ ดังนี้

(๑) สถานการณ์น้ำของจังหวัดนครราชสีมาในปี ๒๕๖๗ มีปริมาณฝนตก รวม ๙๘๒.๕ มิลลิเมตร ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ประมาณ ๑๔๐.๔ มิลลิเมตร โดยแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีความจุรวม ๑,๓๓๒ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ปัจจุบันมีปริมาณน้ำเก็บกัก ๔๔๒ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๘ เนื่องจากปริมาณฝนตกน้อยและฝนที่ตกน้ำไม่ไหลลงเขื่อน ส่งผลให้น้ำต้นทุนมีปริมาณไม่มาก และเกิดสถานการณ์ภัยแล้งบางพื้นที่ โดยมีการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย รวม ๒ อำเภอ ๒ ตำบล ๔ หมู่บ้าน

(๒) การบริหารจัดการ แบ่งเป็น ๔ ประเด็น

- น้ำอุปโภคบริโภค โดยการประปาภูมิภาคได้ทำการสูบน้ำไว้ในแหล่งน้ำเพื่อผลิตน้ำประปาเต็มความจุแล้ว อาทิ การประปาภูมิภาคในเขตเมืองได้ผันน้ำจากเขื่อนมูลบน - เขื่อนลำแชะ เพื่อแบ่งเบาภาระเขื่อนลำตะคอง ปริมาณน้ำ ๔.๑ ล้านลูกบาศก์เมตร เต็มความจุของสระแล้ว

- น้ำเพื่อการเกษตร โดยรณรงค์ขอให้ใช้น้ำให้ประหยัดที่สุด ขอความร่วมมือกับเกษตรกรให้ใช้น้ำน้อย และไม่ปล่อยน้ำสำหรับนาปรัง

- น้ำเพื่ออุตสาหกรรม โดยกรมชลประทานก็ได้จัดสรรน้ำเพื่ออุตสาหกรรมไว้เพียงพอ

- น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ น้ำที่เหลือสามารถที่จะหล่อเลี้ยงระบบนิเวศได้ตามแผน

(๓) สถานการณ์น้ำอ่างเก็บน้ำลำตะคอง คาดการณ์ปริมาณน้ำใช้การได้ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จำนวน ๒๔ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีแผนการแก้ไขปัญหาน้ำอ่างเก็บน้ำลำตะคอง ได้แก่ ขุดลอกอ่างเก็บน้ำลำตะคอง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพปึงพุดชา โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำเขื่อนระบายน้ำมะขามเฒ่า พร้อมอาคารประกอบ โครงการแก้มลิงขนาดใหญ่ พร้อมอาคารประกอบ และโครงการแก้ไขปัญหามลพิษน้ำเหนืออ่างเก็บน้ำลำตะคอง การผันน้ำโดยอุโมงค์จากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ไปยังอ่างเก็บน้ำลำตะคอง

๓.๒ จังหวัดชลบุรี โดยนายรัชชชัย ศรีทอง ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ได้นำเสนอต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำแล้งในพื้นที่ ดังนี้

(๑) ภาพรวมความคืบหน้าโครงการพัฒนาพื้นที่เกาะสีชัง ระยะที่ ๑ ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบจ่ายน้ำประปา แล้วเสร็จร้อยละ ๑๐๐ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงทางระบายน้ำที่ไหลลงบ่อน้ำเพื่อรองรับน้ำในฤดูฝน บ่อน้ำที่ได้รับการซ่อมแซมมีความจุ ประมาณ ๘๔,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งมากพอจะเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับส่งไปยังถังจ่ายน้ำประปา

(๒) แผนการดำเนินงาน ระยะที่ ๒ จะปรับปรุงเพิ่มเติมบริเวณรอบขอบอ่างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บน้ำให้มากยิ่งขึ้น โครงการนี้อยู่ในแผนการดำเนินงานของ กรมทรัพยากรน้ำแล้ว โดยคาดว่าจะใช้งบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๖๙ นอกจากนี้ ในส่วนของแผนระยะยาว ได้มีการหารือกับผู้ว่าการประปาสวนภูมิภาคเกี่ยวกับการพัฒนาระบบท่อส่งน้ำใต้ทะเลบริเวณฝั่งอำเภอศรีราชา ซึ่งห่างจากเกาะสีชังระยะทางประมาณ ๑๒ กิโลเมตร ปัจจุบันอยู่ระหว่างการศึกษารูปแบบโครงการ โดยใช้งบประมาณของการประปาสวนภูมิภาค เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะทำให้การส่งน้ำเป็นไปอย่างสมบูรณ์ จากเดิมที่ต้องใช้การขนส่งน้ำโดยเรือทุก ๕ วัน

(๓) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ในพื้นที่อำเภอเกาะสีชัง ไม่มีการประกาศภัยแล้ง เนื่องจากสามารถบริหารจัดการได้ การพัฒนาโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมประมาณ ๗๐,๐๐๐ คนต่อเดือน ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อการก่อสร้างระบบท่อใต้ดินแล้วเสร็จ จะทำให้การบริหารจัดการน้ำมีความมั่นคงถาวรในระยะยาวต่อไป

๔. ระเบียบวาระที่ ๔ คำแนะนำและข้อห่วงใยขององคมนตรี

นายพลากร สุวรรณรัตน์ องคมนตรี ได้กล่าวต่อที่ประชุมและให้คำแนะนำ ดังนี้

(๑) ขอน้อมนำพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งผ่านคณะองคมนตรี เมื่อปี ๒๕๖๐ ให้ผู้ปฏิบัติงานได้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

ให้ทุกหน่วยงานร่วมประชุมเพื่อติดตามสถานการณ์และเตรียมพร้อมป้องกันแก้ไขปัญหามากภัยพิบัติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยในทุกครั้งที่มีการประชุมกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ให้เชิญคณะองคมนตรี ร่วมการประชุมด้วย อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปี พร้อมทั้งนำคำแนะนำ ข้อห่วงใยของคณะองคมนตรีไปขับเคลื่อนต่อไป

- ให้มีการปรับแผนเผชิญเหตุเป็นประจำ โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในแต่ละบริบทพื้นที่ รวมถึง การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน

- สำหรับการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ให้ดำเนินการอย่างรวดเร็วทันที่ โดยให้ประชาชนได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

(๒) การแจ้งเตือน ขอเน้นย้ำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการแจ้งเตือนประชาชนอย่างทันท่วงที เพื่อให้ประชาชนทราบสถานการณ์และแนวทางการปฏิบัติตนอย่างปลอดภัย อาทิ กรณีภัยจากแผ่นดินไหว ฯลฯ

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี ได้กล่าวต่อที่ประชุมและให้คำแนะนำ ดังนี้

(๑) สอบถามถึงความชัดเจนในการแก้ปัญหาภัยแล้ง ว่าผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบหลัก (CEO) ในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา

(๒) จากการรับฟังข้อมูลของกรมอุตุนิยมวิทยาและสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ซึ่งได้นำเสนอสถานการณ์และการคาดการณ์ โดยกรมอุตุนิยมวิทยาได้คาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง โดยการใช้แบบจำลอง เพื่อคาดการณ์แนวโน้มและความเสี่ยงภัยแล้งปี ๒๕๖๘ พร้อมกำหนดพื้นที่เสี่ยงในแต่ละจังหวัดไว้แล้ว ในขณะที่สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) ได้นำเสนอข้อมูลในลำดับต่อไปนั้น ขอเปรียบเทียบกับหลักการทางทหาร ที่หน่วยงานพยากรณ์จะเป็นผู้นำข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่น ๆ วางแผนการปฏิบัติการ โดยเปรียบเทียบแล้งเป็นเสมือนภัยคุกคาม การพยากรณ์จะบอกว่าภัยคุกคามจะมาในช่วงเวลาใด จากนั้นหน่วยงานกลุ่มบริหารจัดการน้ำ กลุ่มแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และกลุ่มสนับสนุนการแก้ไขปัญหา จะนำข้อมูลมาวางแผนว่ามีเครื่องมือและทรัพยากรน้ำต้นทุนเท่าใด และวางแผนรับมือกับสถานการณ์อย่างไร จากการรับฟังข้อมูลมีความเห็นว่า แม้ทุกหน่วยงานจะให้ข้อมูลอย่างละเอียด แต่ข้อมูลเหล่านั้นยังไม่เชื่อมโยงกัน ไม่ต่อเนื่องจากการพยากรณ์ไปสู่การจัดการทรัพยากร เช่น เมื่อมีการพยากรณ์ว่าจังหวัดใดจะประสบภัยแล้ง หน่วยงานที่เตรียมการแก้ไขปัญหาภัยแล้งควรมีการเตรียมทรัพยากรไว้ล่วงหน้าในพื้นที่นั้น จึงขอเสนอแนะให้หน่วยงานกลุ่มการบริหารจัดการน้ำ กลุ่มแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และกลุ่มสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ วางแผนและดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อมูลของหน่วยงานกลุ่มการพยากรณ์ในภาพรวม ไม่ใช่เป็นการเตรียมทรัพยากรของหน่วยงานให้เพียงพอเท่านั้น

(๓) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะข้อมูลการคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงของหน่วยงานด้านการพยากรณ์ อาทิ กรมอุตุนิยมวิทยา สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) เพื่อให้หน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงหน่วยงานในด้านการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน โดยได้ให้แนวคิดในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เช่น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาตินำเสนอข้อมูลต้นทุนน้ำที่มีอยู่ พร้อมทั้งอ้างอิงถึงการคาดการณ์ของกรมอุตุนิยมวิทยา และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) โดยควรระบุพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งตามที่กรมอุตุนิยมวิทยาได้พยากรณ์ไว้แล้ว แต่ละพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอหรือไม่ อย่างไร เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนรับมือล่วงหน้าได้อย่างเป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกัน โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทำหน้าที่เป็นผู้เชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำเสนอข้อมูลแบบบูรณาการ

พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา องคมนตรี ได้กล่าวต่อที่ประชุมและให้คำแนะนำ ว่าขอเน้นย้ำการบูรณาการข้อมูลที่เป็นปัจจุบันเพื่อให้มีการแก้ปัญหาอย่างทันท่วงที เช่น การบริหารจัดการงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา ต้องมีการใช้ข้อมูลการคาดการณ์สถานการณ์ของแต่ละปีเพื่อจัดทำกรอบงบประมาณและดำเนินการแก้ไขปัญหาในปีดังกล่าว มิใช่การใช้ข้อมูลเมื่อปีก่อนหน้าเพื่อจัดทำกรอบงบประมาณปีนี้ ซึ่งสะท้อนถึงการขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การขอรับสนับสนุนงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

นายจรัสธาดา กรรณสูต องคมนตรี ได้กล่าวต่อที่ประชุมและให้คำแนะนำ ว่าการประชุมวันนี้ทำให้มีข้อมูลพื้นฐานที่จะได้ติดตามงานของการบริหารน้ำโดยทั่วไปเพราะว่าองคมนตรีได้มีหน้าที่ในการประสานงานในเรื่องของน้ำ การบริหารแหล่งน้ำ เพราะฉะนั้นข้อมูลเหล่านี้ ทำให้ทราบว่าติดต่อกับหน่วยงานใด เรื่องอะไร ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มาให้ข้อมูลในวันนี้ และคณะองคมนตรีพร้อมสนับสนุนในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี ได้กล่าวต่อที่ประชุมและให้คำแนะนำ ดังนี้

(๑) การประสานการปฏิบัติ ให้ทุกหน่วยงานประสานการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาล้างรกร้างถึงสาธารณภัยอื่น ๆ ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

(๒) การให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ให้ทุกหน่วยงานบูรณาการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ องคมนตรี ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ขอชื่นชมการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาล้างรกร้างของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตทั่วประเทศ ที่ได้มีการสูบน้ำไปเตรียมไว้ในแหล่งน้ำที่จะขาดแคลน แสดงว่ามีการเตรียมการที่ดีทราบว่าพื้นที่ดังกล่าวจะขาดแคลนน้ำ จึงได้สูบน้ำจากแหล่งน้ำอื่นมาเตรียมไว้ก่อน ขอให้ดำเนินมาตรการในด้านการป้องกันอย่างต่อเนื่อง อาทิ การสูบน้ำเพื่อเก็บกักไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง

นายอนุทิน ชาญวีรกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้นำเรียนคณะองคมนตรีในประเด็นที่มีการสอบถาม ดังนี้

(๑) ประเด็นการประสานงานและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาอย่างต่อเนื่อง เช่น กรณีแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้น เมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาได้รับข้อมูลการสั่นสะเทือนแล้ว จะมีارس่งข้อมูลมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อจะทำหน้าที่แจ้งเตือนประชาชนต่อไป ในส่วนของระบบ Cell Broadcast คาดว่าระบบนี้จะมีคามพร้อมใช้งานประมาณเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ทั้งนี้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้เร่งพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในอนาคตเมื่อกรมอุตุนิยมวิทยาตรวจจับสัญญาณภัยต่าง ๆ ได้ เช่น แผ่นดินไหว จะไม่จำเป็นต้องแจ้งผ่านกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอีก แต่จะมีการส่งข้อมูลแจ้งเตือนภัยโดยอัตโนมัติในรูปแบบที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ผ่านระบบ Cell Broadcast ไปยังผู้ให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคม ซึ่งจะส่งการแจ้งเตือนไปยังโทรศัพท์มือถือของประชาชนในทุกพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง

(๒) การที่ได้เชิญแต่ละหน่วยงานมาร่วมประชุมนั้นมีจุดประสงค์หนึ่งเพื่อสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและเป็นการที่แต่ละหน่วยงานได้นำเสนอข้อเสนอยืนยันถึงสิ่งที่หน่วยงานจะดำเนินการต่อไป

(๓) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ผ่านกลไกกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เป็นภารกิจของประเทศในการบูรณาการการทำงานของทุกกระทรวง โดยเป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรี เพื่อให้การตอบสนองต่อเหตุการณ์เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว เช่น กรณีเกิดแผ่นดินไหวต้องประกาศสถานการณ์ภัยพิบัติทันทีเพื่อประกาศเป็นสถานการณ์ภัยพิบัติ เพื่อยกระดับการจัดการสาธารณภัย ทำให้ความรับผิดชอบทั้งหมดจะอยู่ที่ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หากยังไม่ประกาศอำนาจการบริหารจัดการจะอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กรณีในพื้นที่กรุงเทพมหานคร หากไม่มีการยกระดับการจัดการสาธารณภัย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะใช้อำนาจได้เฉพาะในอำนาจที่ท่านมีอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเมื่อประกาศภัยพิบัติ (ยกระดับการจัดการสาธารณภัย) ภายใต้กองบัญชาการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ตรงนี้คือเป็นอำนาจของรัฐบาล ทุกฝ่ายต่างสนธิกำลัง ภายในเวลาไม่เกิน ๓๖ ชั่วโมง สามารถที่จะลดระดับการจัดการสาธารณภัยหลังจากที่ทุกหน่วยงานได้เข้ามาร่วมกันปฏิบัติงานจนสถานการณ์ได้คลี่คลายแล้ว

(๔) ขอน้อมรับคำแนะนำ ข้อห่วงใย และข้อคิดเห็นทุกประการมาปฏิบัติ

ฝ่ายเลขานุการกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๘